

Päivämäärä: 1.2.2023

Nuorten arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -tutkimusaineistonkeruu. Tietosuojaseloste

Nuorten arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -tutkimusaineistonkeruuseen sisältyy sekä kirjoituksen että haastattelujen keruu. Kirjoitukset on kerätty 5.10-9.12.2022. Haastattelut kerätään 1.3.–30.6.2023. Tämä tietosuojaseloste kuvaa sitä, miten antamiasi henkilötietoja eli yhteystietoasi, haastattelun suostumuslomaketta ja haastattelua käsitellään Turun yliopiston sosiaalityön oppiaineen Nuorten arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -tutkimusryhmässä.

1. Rekisterinpitäjä

Turun yliopisto

Yhteyshenkilö projektia koskevissa asioissa:

Nimi: Anna-Maria Isola

Osoite: Assistentinkatu 7, Publicum, 20500 Turku

Puh.: 046 810 3877

E-mail: anna-maria.isola@utu.fi

2. Kuvaus tutkimuksesta ja henkilötietojen käsittelystä

Nuorten arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -tutkimusaineistonkeruulla kerätään aineisto, jonka avulla saadaan nuorten kokemukset mukaan köyhyyttä käsittelevään tutkimukseen ja köyhyydestä käytävään yhteiskunnalliseen keskusteluun. Tämä on tarpeellista, koska suomalaisten nuorten kokemasta köyhyydestä heidän itse kertomanaan tiedetään vähän tieteellisen tutkimuksen perusteella. Tietoa tarvitaan myös siksi, että voidaan löytää keinoja, joilla ehkäistään köyhyyden jatkuminen aikuisuuteen ja jotta voidaan ylläpitää erilaisia nuorille tärkeitä mahdollisuuksia köyhyyden keskellä.

Kun haastateltava ilmoittautuu haastatteluun tietoturvallisella Redcap-lomakkeella, hänen yhteystietoaan säilytetään vain välttämättömän ajan eli niin kauan kuin haastattelu on tehty ja häneltä on saatu suostumus haastatteluun. Haastateltavalta pyydetään joko kirjallisesti tai suullisesti tallenteelle suostumus. Kirjallinen suostumus sisältää haastateltavan nimen ja allekirjoituksen. Suostumuslomake muodostaa henkilörekisterin. Myös haastattelutallenteet muodostavat henkilörekisterin. Kun haastattelut on muutettu tekstimuotoon eli litteroidaan, äänitallenteet tuhotaan. Haastattelulitteraatit saattavat sisältää tietoa, josta haastateltava on tunnistettavissa. Kolmansia osapuolia koskevat tiedot anonymisoidaan. Se tarkoittaa, että haastattelujen sisältämä kolmansia osapuolia koskeva tunnistellinen tieto käsitellään niin, että henkilöä ei enää voida tunnistaa niistä. Nimet poistetaan. Tämän jälkeen haastattelut pseudonymisoidaan eli niille annetaan numerot, jotka voidaan yhdistää suostumustietoon niin kauan kuin suostumusrekisteriä ja haastattelutallenteita ei ole tuhottu. Tunnistettavuutta koskeva tieto karkeistaan haastatteluista siten, että esimerkiksi iät, ammattinimikkeet ja sairaudet karkeistetaan yleiselle tasolle Tietoarkiston ohjeistuksen mukaisesti. (ks. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistonhallinta/tunnisteellisuus-ja-anonymisointi/>)

3. Tutkimusryhmän vastuullinen yhteyshenkilö

Nimi: Anna-Maria Isola

Osoite: Assistentinkatu 7, Publicum, 20500 Turku

Puh.: 046 810 3877

E-mail: anna-maria.isola@utu.fi

4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Turun yliopiston tietosuojavastaava on tavoitettavissa sähköpostitse osoitteesta: dpo@utu.fi.

Päivämäärä: 1.2.2023

5. Henkilöt, jotka osallistuvat henkilötietojen käsittelyyn

Henkilörekisterien (yhteystieto, suostumus, haastattelutallenne ja pseudonyymit) käsittelyyn osallistuvat vastuullisena tutkijana Anna-Maria Isola (myöhemmin AMI) ja väitöskirjatutkija Toni Rajala (myöhemmin TR). Karkeistettuja ja pseudonymisoituja haastatteluja käsittelee Nuorten arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -tutkimusryhmä. Suostumuksensa antaneiden haastattelut talletetaan Tietoarkiston ohjeistuksen mukaisesti anonymisoituina Tietoarkistoon.

6. Tutkimuksen nimi sekä tutkimuksen kesto

Tutkimuksen nimi: Nuorten arkipäivän kokemuksia köyhyydestä

Henkilörekisterin voimassaolo: Henkilörekisterit tuhoataan, kun haastatteluaineistosta on poistettu ja muutettu tieto, joka lisää haastateltavan tunnistettavuutta. Henkilörekisteri tuhoataan kuitenkin viimeistään 30.6.2024. Haastattelun sopimiseksi käytetty yhteystieto tuhoataan kuitenkin heti, kun suostumus haastatteluun on saatu ja haastattelu tehty.

Tutkimusaineiston voimassaolo: Jos haastateltava on antanut suostumuksensa haastattelun arkistointiin, haastattelu arkistoidaan Tietoarkistoon anonymisoituna. Jos haastateltava ei ole antanut suostumustaan arkistointiin, anonymisoidut haastattelut tuhoataan tutkimuksen päätyttyä mutta kuitenkin viimeistään 31.12.2032.

7. Henkilötietojen lainmukainen käsittelyperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavan, tietosuoja-asetuksen 6(1) artiklassa mainitun, käsittelyperusteen nojalla:

- rekisteröidyn suostumus;
- käsittely on tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi;
- rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen;
- käsittely on tarpeen rekisteröidyn elintärkeiden etujen suojaamiseksi;
- käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi:
  - tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastollisia tarkoituksia;
  - tieteellisten aineistojen tai kulttuurisperinnöllisten materiaalien arkistointia varten;
- rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettu etu.

8. Tutkimusmateriaaliin sisältyvät henkilötiedot sekä suojaomenpiteet

Tutkimusaineisto: Vastuullinen tutkija (AMI) tai väitöskirjatutkija (TR) tekevät haastattelut. Haastattelu voidaan tehdä verkossa esimerkiksi Teams- tai Zoom-sovelluksella, mutta tallentamiseen käytetään aina ulkoista tallenninta niin, että haastattelu ei tallennu verkkoon. Äänitallenteet säilytetään salasanasuojatulla verkkolevyllä, jonne on pääsy vain vastuullisella tutkijalla ja väitöskirjatutkijalla. Äänitallenteiden litteroinnissa eli muuttamisessa kirjalliseen muotoon käytetään kolmatta osapuolta, joka on allekirjoittanut tietojenkäsittelysopimuksen. Tallenteiden siirtämiseen käytetään tietoturvallisia tiedonsiirtokanavia. Litteroinnin jälkeen vastuullinen tutkija ja väitöskirjatutkija karkeistavat ja pseudonymisoivat aineiston eli antavat haastattelulle numeron, joka on yhdistettävissä suostumukseen. Vasta tämän jälkeen tutkimusryhmä pääsee käsittelemään aineistoa. Tutkimusryhmällä ei ole pääsyä pseudonyymirekisteriin eli he eivät pääse käsiksi henkilötietoihin missään vaiheessa.

Henkilörekisterit: Haastattelun antaneita ihmisiä pyydetään allekirjoittamaan suostumuslomake, jossa he antavat suostumuksensa haastatteluun ja suostumuslomakkeen tietojen tallentamiseen Turun yliopiston verkkoympäristöön suojattuun kansioon määräajaksi 30.6.2024 saakka. Suostumuslomake ei nimen ja allekirjoituksen lisäksi sisällä muita henkilötietoja. Vaihtoehtoisesti suostumuksen

Päivämäärä: 1.2.2023

voi antaa suullisesti tallennettavan haastattelun yhteydessä. Henkilörekisterit (yhteystiedot, suostumus, haastattelutallenne) säilytetään salasanasuojatilla verkkolevyllä, jonne on pääsy vastuullisella tutkijalla (AMI) ja väitöskirjatutkijalla (TR).

Pseudonymirekisteri: Pseudonyymeistä eli haastattelun numerosta muodostetaan rekisteri, joka sisältää myös haastateltavien vapaaehtoisesti antaman kolme taustatietoa: ikä, sukupuoli (nainen / mies / muu / en halua kertoa) ja asuinpaikkakunnan tyyppi (suuri kaupunki / muu kaupunki / maaseutu). Pseudonymirekisteri taustatietoineen säilytetään henkilörekisteristä erillisellä, salasanasuojatulla verkkolevyllä, jonne vain vastuullisella tutkijalla (AMI) ja väitöskirjatutkijalla (TR) on pääsy. Kun henkilörekisteri tuhoetaan 30.6.2024, pseudonymirekisteri taustatietoineen ei ole yhdistettävissä henkilörekistereihin (yhteystieto, suostumus, haastattelutallenne).

9. Erityiset henkilötietoryhmät (arkaluontoiset henkilötietoryhmät)

Osallistujat saattavat kertoa haastatteluissa arkaluontoisia asioita liittyen diagnooseihinsa, vakaumukseensa tai sukupuoliseen ja seksuaaliseen suuntautumiseen. Arkaluontoisia tietoja mahdollisesti sisältäviin tiedostoihin, jotka sijaitsevat salasanasuojatulla verkkolevyllä, pääsevät käsiksi vain tutkimuksen vastuullinen tutkija (AMI) ja väitöskirjatutkija (TR) sekä haastattelut tekstimuotoon muuttava palveluntarjoaja. Viimeksi mainitun kanssa solmitaan tietojenkäsittelysopimus, joka turvaa tutkimukseen osallistuvan oikeudet. Arkaluontoiset tiedot karkeistetaan tekstimuotoon muuttamalla aineistosta.

10. Henkilötietojen keräämisen lähteet

Nimi ja allekirjoitus kerätään suostumuslomakkeella. Suostumus voidaan antaa myös tallennettavan haastattelun aikana. Haastattelut saattavat sisältää suoria tunnistetietoja ja arkaluontoisia tietoja. Tämän vuoksi haastattelut pseudonymisoidaan, anonymisoidaan kolmansien osapuolten kohdalla ja karkeistetaan.

11. Henkilötietojen siirtäminen ja jakaminen kolmansille osapuolille

Haastattelut muuttaa tekstimuotoon eli litteroi Turun yliopiston ulkopuolinen palveluntarjoaja, jonka kanssa solmitaan tietojenkäsittelysopimus.

12. Henkilötietojen siirtäminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

13. Automaattinen päätöksenteko ja noudatettavat suojatoimet

Automaattista päätöksentekoa ei toteuteta käsiteltäviin henkilötietoihin.

Turun yliopistolle määrääjäksi (1.3.2023–30.6.2024) tallennettuun **henkilörekisteriin** sovelletaan seuraavia suojatoimia:

- Aineisto on salassa pidettävää.
- Kirjalliseen materiaaliin sovellettavat suojatoimet:
- IT-järjestelmissä toteutettava henkilötietojen käsittely:

Päivämäärä: 1.2.2023

Henkilörekisteriin tallennettavat tiedot kerätään paperilla, jotka skannataan ja tallennetaan Turun yliopiston verkkoympäristöön suojattuun kansioon. Haastattelut tallennetaan tallentimella. Tallenteet tallennetaan Turun yliopiston verkkoympäristöön suojattuun kansioon. Henkilörekisterille luodaan oma salasanoilla suojattu kansio, johon on pääsy vain vastuullisella tutkijalla (AMI) ja väitökirjatutkijalla (TR). Alkuperäiset suostumuslomakkeet tuhoetaan tietosuojajätteenä. Haastattelutallenteet tuhoetaan, kun ne on muutettu tekstimuotoon.

14. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Henkilörekisteri (nimi ja allekirjoitus) tuhoetaan viimeistään 30.6.2024

Tutkimusaineisto arkistoidaan:

ilman tunnistetietoja

Nuorten arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -aineisto arkistoidaan osallistujan suostumuksen perusteella Tietoarkistoon.

tunnistetiedoin

15. Oikeutesi rekisteröitynä sekä näihin tehtävät poikkeamat

Tutkimusaineisto: Haastattelun antaneilla on oikeus pyytää poistamaan häntä koskeva haastatteluaineisto siihen asti, kun aineisto on anonymisoimaton. Haastattelun antaneella on oikeus pyytää lisätietoja henkilötietojen käsittelystä vastuulliselta tutkijalta (AMI) ja väitöskirjatutkijalta (TR).

Henkilörekisteri: Haastattelun antanut voi ottaa yhteyttä tutkimusryhmän vastuulliseen tutkijaan (AMI) saadakseen lisää tietoja hänen tietosuoja-asetuksen mukaisista oikeuksistaan.

Rekisteröidyn oikeuksiin tehtävät poikkeamat

Tietosuoja-asetuksen sekä kansallisen tietosuojalain nojalla rekisteröidyn oikeuksiin voidaan tehdä tiettyjä poikkeamia, kun henkilötietojen käsittelyperusteena toimii tieteellinen tutkimus ja oikeuksien toteuttaminen tekisi käsittelyn tarkoituksen (tässä tapauksessa tieteellisen tutkimuksen) joko mahdolliseksi tai aiheuttaisi huomattavaa haittaa käsittelylle.

Tarve tehdä poikkeamia rekisteröityjen oikeuksiin arvioidaan aina tapauskohtaisesti. **Henkilörekisterin** kohdalla ei tarvitse tehdä poikkeamia sen voimassaolon ajalta 1.4.2023–30.6.2024. **Tutkimusaineiston** kohdalla on tarpeen tehdä poikkeamia seuraaviin rekisteröityjen oikeuksiin seuraavasti:

- Oikeus saada pääsy tietoihin (Artikla 15)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen (Artikla 16)
- Oikeus tietojen poistamiseen (Artikla 17)
- Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (Artikla 18)
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä (Artikla 20)
- Vastustamisoikeus (Artikla 21)

Perusteet tehtäville poikkeamille sekä tehtävien poikkeamien ulottuvuus: Oikeus saada pääsy tietoihin (Artikla 15), itseä koskevien tietojen (henkilörekisteri ja haastattelu) poistamiseen (Artikla 17),

Päivämäärä: 1.2.2023

käsittelyn rajoittamiseen (Artikla 18), tiedon siirtämiseen järjestelmästä (Artikla 20) ja vastustamisoikeus (Artikla 21) päättyy, kun haastatteluaineisto on aineisto on anonymisoitu ja henkilörekisteri tuhouttu. Tämä tapahtuu 30.6.2024.

Oikeus valituksen tekemiseen

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetulle, jos koet, että henkilötietojasi on käsitelty soveltuvan tietosuojalainsäädännön vastaisesti.

Tietosuojavaltuutetun yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihe: 029 566 6700
Sähköposti (kirjaamo): tietosuoja(at)om.fi